Was/wordt-lijst Referendumverordening Zoetermeer

Hieronder treft u een gedetailleerde artikelsgewijze vergelijking aan tussen de huidige Referendumverordening (2005) en de nieuwe Referendumverordening gemeente Zoetermeer (2026).

---

1. Structuur en opbouw

Was (2005)	Wordt (2026)
Verordening verdeeld in 5 hoofdstukken met 17 artikelen	Verordening bestaat uit 17 artikelen zonder hoofdstukindeling
Hoofdstukken: I. Begripsbepalingen, II. Referendum op initiatief van de bevolking, III. Referendum op initiatief van de raad, IV. Overige bepalingen, V. Slotbepalingen	Geen hoofdstukindeling; artikelen volgen een logische volgorde van definities, initiatieven, procedures en uitvoering

---

2. Begripsbepalingen

Was (2005)	Wordt (2026)
Artikel 1*: begripsbepalingen Beperkte definities*: referendum, raad, college, kiesgerechtigden, besluit van de raad	**Artikel 1***: uitgebreide definities:* beleidskwestie, centraal stembureau, college, definitief verzoek, griffier, inleidend verzoek, kiesgerechtigd, kiesgerechtigde, ondersteuningsverklaring, ontwerp-raadsbesluit, raad, referendum, seniorenconvent, voorzitter van de raad
Referendum: volksstemming waarbij kiesgerechtigden zich uitspreken over een besluit van de raad	*Referendum*: volksraadpleging waarbij kiesgerechtigden zich kunnen uitspreken over een ontwerp-raadsbesluit, over een beleidskwestie of over een genomen raadsbesluit
Kiesgerechtigden: ingezetenen die kiesgerechtigd zijn voor raadsverkiezingen en ingeschreven in het register bedoeld in artikel D1 Kieswet	*Kiesgerechtigd*: stemrecht hebben voor de verkiezing van de leden van de raad, zoals bedoeld in artikel B3 van de Kieswet
Geen definitie van beleidskwestie	*Beleidskwestie*: gemeentelijke aangelegenheid waarbij de raad beslissingsbevoegdheid heeft
Geen definitie van ontwerp-raadsbesluit	*Ontwerp-raadsbesluit*: voorgesteld raadsbesluit dat nog niet in stemming is gebracht
Geen definitie van seniorenconvent	*Seniorenconvent*: door de raad ingesteld overlegplatform van fractievoorzitters

---

3. Initiatiefrecht en onderwerp referendum

Was (2005)	Wordt (2026)
Artikel 1 lid 2: Referendum op initiatief van de bevolking over een besluit van de raad	**Artikel 2:** Referendum op initiatief van kiesgerechtigden over een **genomen** raadsbesluit
Referendum op initiatief van de raad over een beleidskwestie	Referendum op initiatief van de raad over een **ontwerp-raadsbesluit** of over een beleidskwestie
Geen mogelijkheid voor raad om referendum te houden over ontwerp-raadsbesluit	Raad kan referendum houden over ontwerp-raadsbesluit (nieuw)
Geen mogelijkheid voor kiesgerechtigden om referendum te houden over ontwerp-raadsbesluit	Kiesgerechtigden kunnen géén referendum houden over ontwerp-raadsbesluit (bewuste keuze)
Geen bepaling over ambtelijke ondersteuning	College stelt ambtelijke ondersteuning beschikbaar op verzoek van griffier aan de gemeentesecretaris.

---

4. Uitgesloten onderwerpen

Was (2005)	Wordt (2026)
Artikel 1 lid 3: 10 categorieën uitgesloten besluiten (a t/m j)	**Artikel 2 lid 3**: 12 categorieën uitgesloten besluiten (a t/m l)
Individuele kwesties (benoemingen, ontslagen, etc.)	Individuele kwesties (benoemingen, ontslag, schorsing, kwijtschelding, schenking) - **identiek**
Begroting en rekening gemeente en samenwerkingsverbanden	Alleen begroting en rekening gemeente (samenwerkingsverbanden **geschrapt**)
Gemeentelijke tarieven, belastingen en rechten	Gemeentelijke tarieven en belastingen (**"rechten" geschrapt**)
Deze verordening	Deze verordening - **identiek**
Uitvoering besluit ander bestuursorgaan/wetgever zonder beleidsvrijheid	Uitvoering besluit hoger bestuursorgaan/wetgever zonder beleidsvrijheid - **identiek**
Geldelijke voorzieningen ambtsdragers, gewezen ambtsdragers en nabestaanden	Geldelijke voorzieningen gemeentemedewerkers, politieke ambtsdragers, gewezen politieke ambtsdragers en nabestaanden - **uitgebreid**
Arbeidsvoorwaardenregeling griffier en griffiemedewerkers	Arbeidsvoorwaardenregeling griffier en griffiemedewerkers - **identiek**
Geen bepaling	Voor kennisgeving aannemen van notities en rapporten - **nieuw** (onder d)
Besluiten gebaseerd op eerder besluit waarover referendum is/kon worden gehouden	Besluiten gebaseerd op eerder besluit waarover referendum is/kon worden gehouden - **identiek**
Dringende redenen algemeen belang	Dringende redenen algemeen belang - **identiek**
Organisatorische aangelegenheden raad	Organisatorische aangelegenheden raad - **identiek**
Geen bepaling	Besluiten waartegen bezwaar en beroep openstaat - **nieuw** (onder l)

---

5. Referendumcommissie

Was (2005)	Wordt (2026)
Artikel 10: Referendumcommissie van onafhankelijke deskundigen	**Artikel 3**: Referendumcommissie **ad hoc**
Ingesteld wanneer besloten is tot referendum	Ingesteld zo spoedig mogelijk na besluit referendum of na ontvangst inleidend verzoek
Minimaal 3 leden	3 of 5 leden
Raad benoemt en ontslaat leden	Raad benoemt leden op aanbeveling **seniorenconvent**
Commissie kiest voorzitter en bepaalt werkwijze	Commissie kiest voorzitter uit haar midden
Bijgestaan door ambtelijk secretaris	Ondersteund door griffier of door griffier aan te wijzen medewerkers
Onverenigbaar met raadslidmaatschap, college, dienstverband of contractuele relatie gemeente	Onafhankelijk; geen deel van of werkzaam onder bestuursorganen gemeente
Burgemeester/wethouder(s) wonen op verzoek vergaderingen bij	Geen bepaling over aanwezigheid burgemeester/wethouders

---

6. Taken referendumcommissie

Was (2005)	Wordt (2026)
Artikel 11: 5 taken	**Artikel 4**: Uitgebreide taken en bevoegdheden
Adviseren over vraagstelling en antwoordcategorieën	Adviseren raad/voorzitter over: uitgezonderde besluiten, vraagstelling inclusief antwoordmogelijkheden en stemprocedure, datum referendum
Adviseren over verloop en organisatie	Adviseren college over: stembiljetten, subsidieverstrekking

Was (2005)	Wordt (2026)
Toezicht objectiviteit gemeentelijke voorlichting	Toezicht op uitvoering verordening en objectiviteit voorlichting
Bij beleidskwestie: toezien op objectiviteit argumentenoverzicht	Klachten behandelen in kader toezicht
Adviseren over klachten	Evaluatie uitbrengen binnen **90 dagen** na referendum of na duidelijkheid geen referendum
Verslag uitbrengen aan raad	Kan ongevraagd advies uitbrengen over procedure en toekomstige wijzigingen
Geen bepaling over vergaderingen	Vergadert in beslotenheid
Geen bepaling over overleg	Voert gevraagd en ongevraagd overleg met seniorenconvent
Geen bepaling over openbaarheid adviezen	Adviezen zijn openbaar
Geen bepaling over opheffing	Houdt op te bestaan na evaluatie

---

7. Referendum op initiatief kiesgerechtigden - Inleidend verzoek

Was (2005)	Wordt (2026)
Artikel 2: Inleidend verzoek bij **college**	**Artikel 6**: Inleidend verzoek bij **voorzitter van de raad** (via griffier)
Binnen 2 weken na openbare kennisgeving besluit	Binnen **14 dagen** na dag waarop raadsbesluit is genomen
College kan termijn verlengen bij vakantieperiode	Geen verlengingsmogelijkheid bij inleidend verzoek
1/3 procent kiesgerechtigden (ca. 333 bij 100.000 kiesgerechtigden)	**500** kiesgerechtigden
Handtekeningen met naam, adres, woonplaats, geboortedatum	Ondersteuningsverklaringen op digitaal formulier met naam, adres, woonplaats, geboortedatum en handtekening
Standaardformulier op gemeentehuis; legitimatie verplicht; ook digitaal via Digitale balie met DigiD	Digitaal formulier op website gemeente; ondersteuning bij Publieksplein mogelijk
College neemt binnen 2 weken na termijn beslissing	Voorzitter controleert binnen **14 dagen** geldigheid; raad beslist binnen **90 dagen** na inleidend verzoek
College wijst toe tenzij niet voldaan aan eisen	Raad beslist of verzoek wordt ingewilligd
Geen bepaling over datum eerste verzoek	Datum eerste inleidend verzoek = eerste dag termijn 14 dagen voor ondersteuningsverklaringen

---

8. Inwerkingtreding besluit bij inleidend verzoek

Was (2005)	Wordt (2026)
Artikel 4: Besluit treedt in werking na 2 weken na bekendmaking (afwijking art. 142 Gemeentewet)	**Artikel 6 lid 8**: Besluit treedt in werking na **14 dagen** na bekendmaking (afwijking Bekendmakingswet)
Bij toegewezen inleidend verzoek: inwerkingtreding vervalt of treedt niet op beoogd tijdstip in werking	Bij ingediend inleidend verzoek: besluit treedt niet op beoogd tijdstip in werking

---

9. Definitief verzoek

Was (2005)	Wordt (2026)
Artikel 5: Binnen 6 weken na beslissing college dat verzoek is toegewezen	**Artikel 7**: Binnen **14 dagen** na bekendmaking besluit raad dat inleidend verzoek is ingewilligd
Geen verlengingsmogelijkheid	Voorzitter kan op verzoek termijn verlengen bij schoolvakantie basis-/voortgezet onderwijs
5 procent kiesgerechtigden (ca. 5.000 bij 100.000 kiesgerechtigden)	**5.000** kiesgerechtigden

Was (2005)	Wordt (2026)
Handtekeningen inleidend verzoek tellen mee	Ondersteuningsverklaringen inleidend verzoek tellen mee
Artikel 2 lid 5 van overeenkomstige toepassing (formulier, legitimatie, digitaal)	Ondersteuningsverklaringen binnen **45 dagen** na bekendmaking besluit raad op digitaal formulier
Geen bepaling over controle	Voorzitter controleert binnen **14 dagen** na termijn geldigheid ondersteuningsverklaringen
Geen bepaling over toezending	Geldig definitief verzoek binnen **14 dagen** na vaststelling per email via griffier aan raad
Raad neemt besluit in tweede vergadering na ontvangst	Raad neemt binnen **60 dagen** na ontvangst geldig definitief verzoek besluit
Raad wijst toe tenzij niet voldaan aan eisen	Raad beslist tot al dan niet houden referendum

---

10. Inwerkingtreding bij geen/ongeldig definitief verzoek

Was (2005)	Wordt (2026)
Artikel 6 lid 3: College constateert onvoldoende steunbetuigingen; besluit treedt in werking 3 werkdagen na termijn artikel 5 lid 1	**Artikel 7 lid 10**: Voorzitter constateert geen/onvoldoende ondersteuningsverklaringen; besluit treedt in werking **3 dagen** na termijn artikel 7 lid 3

---

11. Referendum op initiatief raad

Was (2005)	Wordt (2026)
Artikel 7: Alleen over beleidskwestie	**Artikel 5**: Over ontwerp-raadsbesluit **of** beleidskwestie
Besluit houdt tevens beslissing in over beleidskwestie met minimaal: aard/inhoud, analyse achtergronden, vraagstelling, gevolgen positief/negatief antwoord	Bij besluit referendum: behandeling ontwerp-raadsbesluit of beleidskwestie aangehouden tot uitslag bekend
Geen bepaling over aanhouding behandeling	Behandeling wordt aangehouden

---

12. Datum referendum

Was (2005)	Wordt (2026)
Artikel 8: Raad stelt datum vast; niet eerder dan 2 maanden, niet later dan 12 maanden na besluit; 6 weken zomervakantie niet meegerekend	**Artikel 8**: Raad bepaalt datum gelijktijdig met besluit referendum; binnen **365 dagen** na besluit referendum
Meerdere referenda op één dag mogelijk	Geen expliciete bepaling over combinatie meerdere referenda
Termijn mag worden overschreden bij algemene verkiezing binnen **3 maanden**	Raad kan termijn met max. **90 dagen** verlengen voor combinatie met reguliere verkiezing of voorkomen stemming in schoolvakantie

---

13. Vraagstelling

Was (2005)	Wordt (2026)
Artikel 9: Raad stelt vraagstelling en antwoordcategorieën vast	**Artikel 9**: Raad stelt vraagstelling vast tegelijk met besluit referendum of zo spoedig mogelijk daarna, **na advies referendumcommissie ad hoc**
Helder en eenduidig beantwoordbaar met: ja/neen, of voorkeur voor één van twee alternatieven/geen van beide	Bij referendum op initiatief kiesgerechtigden: voor of tegen genomen raadsbesluit
Geen onderscheid tussen initiatieven	Vraag kan geen betrekking hebben op afzonderlijke onderdelen genomen raadsbesluit
Bij referendum op initiatief raad: vraagstelling vergezeld van toelichting, analyse, beschrijving gevolgen, overzicht argumenten voor/tegen	Bij referendum op initiatief raad: voor of tegen ontwerp-raadsbesluit, **of** één/meerdere vragen met verschillende antwoordcategorieën/oplossingsrichtingen

Was (2005)	Wordt (2026)
Overzicht argumenten vastgesteld na mogelijkheid indienen argumenten	Bij verschillende antwoordcategorieën: raad stelt passende stemprocedure vast
Vraagstelling op oproepingskaart	Geen bepaling over oproepingskaart

---

14. Budget en subsidies

Was (2005)	Wordt (2026)
Geen bepalingen over budget en subsidies	**Artikel 10-11**: Uitgebreide subsidieregeling
-	Raad stelt budget vast voor organisatie en voorlichting
-	College stelt subsidieplafond vast voor activiteiten ter ondersteuning publiek debat
-	Uitgesloten: activiteiten na stemming, met winstoogmerk, begonnen voor beslissing
-	Subsidie voor: collectieven min. 6 kiesgerechtigden (geen politieke groepering), rechtspersonen (geen politieke groeperingen)
-	100% redelijke kosten (excl. loonkosten), max. €5.000
-	College besluit binnen 14 dagen na sluitingsdatum aanvraag
-	Rangschikking op basis afwegingskader (bijdrage debat, toegankelijkheid, bekendmaking, doelgroepen)
-	Voorschot max. 100% verleende subsidie
-	Vaststelling binnen 60 dagen na raadsbesluit over referendum
-	Algemene subsidieverordening Zoetermeer 2016 **niet** van toepassing

---

15. Uitvoering en procedure

Was (2005)	Wordt (2026)
Artikel 12: **College** belast met organisatie referendum	**Artikel 2 lid 2:** Referendum is een aangelegenheid van de **Raad**. De werkzaamheden voor de Raad worden verricht door de griffie en onder verantwoordelijkheid van de griffier.
Artikel 13: Kieswet raadsverkiezingen zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing	**Artikel 12**: Specifieke hoofdstukken en paragrafen Kieswet van overeenkomstige toepassing (E §2 en §4, J, L, N §1, P §1 en §4)

---

16. Uitslag

Was (2005)	Wordt (2026)
Artikel 14: Geldig bij opkomst >30% kiesgerechtigden	**Artikel 13**: Geldig bij opkomst >30% kiesgerechtigden die op rechtsgeldige wijze stem hebben uitgebracht
Uitslag berekend op basis grootste aantal uitgebrachte stemmen	Centraal stembureau stelt vast: stemmen voor/tegen, blanco/ongeldig, stemmen bij volmacht
Geen bepaling over meerderheid	Centraal stembureau stelt vast of meerderheid voor/tegen heeft gestemd (blanco/ongeldig buiten beschouwing)
Geen bepaling over verschillende antwoordcategorieën	Bij verschillende antwoordcategorieën: centraal stembureau stelt aantal stemmen per antwoord/oplossingsrichting vast volgens stemprocedure
Geen bepaling over bekendmaking	Centraal stembureau brengt uitslag over aan raad met proces-verbaal; beide onverwijld bekend op algemeen toegankelijke wijze
Geen bepaling over rechtmatigheid	Raad doet uitspraak over rechtmatigheid stemming op basis proces-verbaal
Geen bepaling over inwerkingtreding na referendum	Bij genomen raadsbesluit waarvan inwerkingtreding opgeschort: treedt binnen **60 dagen** na uitspraak raad alsnog in werking, tenzij raad anders beslist

---

17. Strafbepalingen

Was (2005)	Wordt (2026)
Artikel 15: 6 strafbare feiten (a t/m f)	**Artikel 14**: 6 strafbare feiten (a t/m f)
Hechtenis max. 3 maanden of geldboete tweede categorie	Hechtenis max. 3 maanden of geldboete tweede categorie (op grond art. 154 lid 1 Gemeentewet)
Namaken/vervalsen stembiljetten of volmachtbewijzen	Namaken/vervalsen stembiljetten, volmachtbewijzen **of stempassen**
Gebruiken namaak/vervalsing	Gebruiken namaak/vervalsing - **identiek**
Voorhanden hebben met oogmerk wederrechtelijk gebruik	Voorhanden hebben met oogmerk wederrechtelijk gebruik - **identiek**
Als gemachtigde stemmen voor overleden persoon	Als gemachtigde stemmen voor overleden persoon - **identiek**
In persoon stemmen na machtigen ander	**Geschrapt**
Stelselmatig aanspreken voor volmachtformulier	Bij referendum door gift/belofte kiesgerechtigde omkopen om volmacht te geven - **gewijzigd**
-	Stelselmatig aanspreken voor volmachtformulier - **identiek**
Geen verwijzing naar Kieswet	Expliciete verwijzingen naar artikelen Kieswet (Z1, Z2, Z3, Z4, Z6, Z8)

---

18. Algemene termijnenwet

Was (2005)	Wordt (2026)
Geen bepaling	**Artikel 15**: Algemene termijnenwet van toepassing

---

19. Intrekking oude verordening

Was (2005)	Wordt (2026)
Artikel 16 lid 2: Referendumverordening van 28 januari **1991** vervalt	**Artikel 16**: Verordening houdende regels omtrent het houden van een referendum **2005** wordt ingetrokken

---

20. Inwerkingtreding en citeertitel

Was (2005)	Wordt (2026)
Artikel 16 lid 1: In werking 2 weken na bekendmaking, tenzij referendum	**Artikel 17**: In werking na bekendmaking in Gemeenteblad op [datum wordt aangevuld na besluitvorming]
Artikel 17: Citeertitel 'Referendumverordening'	**Artikel 17**: Citeertitel 'Referendumverordening gemeente Zoetermeer 2026'
Vastgesteld 30 mei 2005, in werking 17 juni 2005	Vastgesteld in openbare raadsvergadering [datum]

Samenvatting belangrijkste wijzigingen

1. **Hybride referendumstructuur**: Raad kan nu ook referendum houden over ontwerp-raadsbesluiten.
2. **Organisatie referendum**: De raad is verantwoordelijk voor het referendum in plaats van het college. Griffier kan ambtelijke ondersteuning vragen aan de gemeentesecretaris.
3. **Digitalisering**: Volledige digitale mogelijkheden voor verzoeken en ondersteuningsverklaringen.
4. **Vaste aantallen ondersteuningsverklaringen**: 500 (inleidend) en 5.000 (definitief) in plaats van percentages kiesgerechtigden.
5. **Referendumcommissie ad hoc**: Per referendum nieuwe commissie, benoemd op aanbeveling seniorenconvent.
6. **Uitgebreide taken commissie**: Taken duidelijker beschreven per bestuursorgaan, inclusief klachtenbehandeling en evaluatie.

7 **Subsidieregeling**: Nieuwe subsidieregeling voor ondersteuning campagneactiviteiten (max. €5.000).
8 **Termijnen**: Termijnen aangepast in dagen in plaats van weken / maanden (14 dagen i.p.v. 2 weken).
9 **Rol griffier**: Expliciete verantwoordelijkheid voor werkzaamheden namens raad.
10 **Uitgebreide definities**: Meer begrippen gedefinieerd voor duidelijkheid.
11 **Specifiekere Kieswet-verwijzingen**: Exacte hoofdstukken en paragrafen benoemd.